

Jakobus 3:1-12

Een van de vakken die voorgangers tijdens hun opleiding krijgen is het vak 'homilietiek'. Homilietiek betekent 'predikkunde': de kunst van het preken. Een van de dingen die je leert in dit vak is het omgaan met voorbeeldverhalen. Het is goed om in een preek één of hooguit twee voorbeelden te gebruiken die je boodschap illustreren. Maar niet meer, anders wordt je een verhaaltjesverteller. Maar ook niet veel minder. Want voorbeelden hebben absoluut functie, zij blijven goed hangen bij de luisteraars. En daar ben ik het persoonlijk ook wel mee eens.

Nu kan ik dat wel vinden, maar daarom hoeft Jakobus zich daar nog niets van aan te trekken. Hij heeft vast en zeker geen les gehad in homilietiek, want in dat kleine stukje wat we net hebben gelezen over de zonden van de tong rollen de voorbeelden over elkaar heen.

Hij begint met het voorbeeld van een paard. Een paard, een groot en krachtig dier, is onder controle te houden door een klein dingetje, **het bit** in zijn mond. Wij houden het paard daarmee in bedwang en laten het gaan waar wij willen. Onze NBG vertaling heeft het over een 'toom in de bek', maar om de een of andere reden heeft een paard geen bek en geen poten, maar een mond en benen. Waarom weet ik niet. Net zoals een paard in bedwang wordt gehouden door het bit in zijn mond, wordt een groot schip bestuurd door een klein dingetje, **het roer**. Dat is het tweede voorbeeld. De stuurman van een schip kan het schip laten gaan waar hij wil. Met dat roer bepaalt hij de koers voor het hele schip.

Net als het bit van een paard en het roer van een schip is de tong een klein ding, maar wat kan het veel kwaad doen. En om dat te onderbouwen volgt er nog een voorbeeld: Eén **vonkje** is genoeg om een heel bos in brand te zetten. Zo is ook de tong een vuur dat het hele leven in brand zet.

Ook gebruikt Jakobus nog het voorbeeld van het temmen van dieren. Een mens is in staat allerlei **dieren te temmen**, we hadden het al even over een paard, maar er zijn ook landen waar olifanten worden gebruikt bij de bosbouw. In voorstellingen zien we hoe leeuwen, beren en andere roofdieren getemd zijn, in het dolfinarium staan we verbaasd hoe dolfijnen kunstjes leren en dat je zelfs een grote walrus kunt laten doen wat jij wilt. En alsof het nog niet gek is, er worden zelfs met giftige slangen kunstjes uitgehaald. Allerlei dieren worden getemd, maar geen mens heeft ooit de tong

kunnen temmen, zegt Jakobus! Een ongetemde mond brengt lofprijzingen aan God voort en vervloekingen aan het adres van onze medemens. Hoe kan het? En dan volgen er nog twee voorbeelden: Een **waterbron** brengt nooit zoet en bitter water voort. In het oude oosten kende men veel waterbronnen. De een bracht lekker water voort, de ander bitter. Maar nooit kwam uit zo'n bron de ene keer bitter en de andere keer zoet water. En op dezelfde manier is het onmogelijk dat een **olijfboom** vijgen oplevert, of een vijgeboom olijven.

Maar liefst 6 voorbeelden geeft Jakobus om ons duidelijk te maken hoe gevaarlijk onze tong is. In het begin van zijn betoog doelt hij op de leraars in de gemeente. Waarschijnlijk doelt hij hier ook nog op de valse leraars die de gemeente leerden dat een echt geloof niet met goede werken hoefde gepaard te gaan. Daar sprak Jakobus in het vorige hoofdstuk over. Leraars die op die manier valse leringen in de gemeente brengen hebben een grote verantwoordelijkheid en zullen daarop geoordeeld worden. Wie in de gemeente is aangesteld als leraar moet zich Jakobus' woorden aantrekken, maar het geldt net zo goed voor alle gemeenteleden. Er zijn gemeenteleden die catechisatie geven, anderen die cursussen geven aan mensen die Jezus Christus willen leren kennen en ook in de gewone omgang met elkaar geven we regelmatig onderwijs. Ik noem de clubs en bijbelkringen, maar ook het gewone één op één gesprek waarin de één de ander corrigeert of een mogelijke weg aanwijst.

Hoe vaak struikelen we niet allemaal. We hebben allemaal te maken met de zonde in zoveel variatie, maar Jakobus spitst het hier toe op het spreken. Wie nooit struikelt in het spreken kan zich een volmaakt mens noemen: dat is een sleutelwoord in Jakobus.

Jakobus heeft vers 6 zo opgeschreven dat we wat moeite hebben exact te begrijpen wat er staat. Het rad der geboorte is ook een wat onduidelijke uitdrukking, maar hedendaagse uitleggers kiezen toch voor de opvatting dat de levensloop van een mens wordt bedoeld. Op allerlei momenten is de tong er de oorzaak van dat jouw leven in brand staat. Het kunnen onbesuisde opmerkingen zijn of zondige gedachten, maar woorden zorgen dikwijls voor vuur. De tong ontsteekt die brand met vuur uit de hel, letterlijk staat er Gehenna: dat is het dal van de Hinnom waar mensenoffers worden gebracht. Dat is de plaats waar de duivel en de demonen zich bevinden. Het is het gebied van satan. Jakobus maakt met felle kleuren zichtbaar dat de tong een zeer gevaarlijk instrument is dat onder de macht van de duivel staat. De brand die dikwijls in

ons leven ontstaat als gevolg van onze tong heeft een duivelse oorsprong. De duivel gebruikt maar wat graag de wereld van onrecht die de tong is om het vuurtje verder op te stoken. Die taal van Jakobus gaat ons misschien wat te ver. Roddel en geruchten zijn vervelend, maar vuur uit de hel? Wij maken die tong een stuk onschuldiger. Het is allemaal niet zo erg. Je weet toch dat je niet alles moet geloven wat er gezegd wordt? We vergeten dan hoe gemeen onze tong kan zijn en hoeveel we er al mee hebben kapot gemaakt. Met onze tong manipuleren we en stellen we de werkelijkheid anders voor dan die is. We verdraaien de feiten. Op heel veel niveaus in onze samenleving heerst de leugen en satan richt door de tong ook in de gemeenten van Christus grote schade aan. Hoeveel broeders en zusters zijn er niet ernstig door beschadigd. Veel dingen komen nooit meer goed. Het is vuur uit de hel in de gemeente van Christus. Vuur van de duivel dat we er uit zouden moeten gooien in plaats van die ellende toelaten. We denken te licht over de zonde van de tong en te optimistisch over de macht van ons mensen om het kwaad te weren.

David wist al hoe gevaarlijk onze tong is. In Psalm 141:3 bidt Hij het volgende:

HERE, stel een wacht voor mijn mond, waak over de deuren van mijn lippen.

Wat hebben we dat allemaal nodig, dat God waakt over de woorden die we zeggen. Woorden hebben macht. Jakobus zegt dat we met dezelfde mond kunnen zegenen en vervloeken. Zegenen is goede woorden spreken over God of over je broeder of zuster. Vervloeken is kwaad uitspreken over iemand. Jakobus is radikaal: roddel en kwaadspreken over elkaar is vuur uit de hel. Zullen we ons er naar uitstrekken dat we echt bekeerde mensen mogen zijn. Dat zelfs dat kleine lichaamsdeeltje, onze tong, die zoveel schade kan aanrichten, een instrument in Gods hand mag zijn. Dat onze woorden te allen tijde waar, waardig, rechtvaardig, rein, beminnelijk en welluidend mogen zijn.

Krijg ik dat alleen voor elkaar? Nee, alleen als we God vragen een wacht voor onze mond te zetten. Opdat Gods Geest onze handel en wandel én onze woorden zal gaan beheersen. Wat hebben we dat allemaal nodig. Zullen we onze Hemelse Vader daar vanavond ook maar om vragen? Amen.